

Utredning gällande
Handels- och administrationsprogrammet (HP)
vid Slottegymnasiet i Ljusdal

Ljusdal 2006-09-04
Christina Hellspång
Christer Jönsson
Hans Robertsson
Leif Rydman
Christina Sognfors

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning och förslag	3
2 Uppdrag och metod	4
2.1 Uppdrag	4
2.2 Metod	4
3 Bakgrund och nuläge	4
4 Företagens behov	5
5 Framtida inriktning av HP	5
5.1 Lärande i arbete (LIA) och lärlingsutbildning	5
5.2 Arbetsplatsförlagt lärande (APL)	5
5.3 Inriktningar i Gymnasieskola 2007	5
6 Eleverna och HP – Behov av marknadsföring nu!	6
7 Elevenkät	6
8 Handels- och tjänsteföretagen satsar resurser på HP	7
9 Konsekvenser om HP läggs ned	8

Bilagor

1 Sammanfattning och förslag

Gymnasieskolan inför förändringar läsåret 2006/2007. Detta innebär bl.a. att man inför frisökning, alla Sveriges gymnasieskolor konkurrerar om samma elevunderlag. Något som i sin tur understryker vikten av en tydlig profil för Slottegymnasiet och dess program. Där är Handels- och administrationsprogrammet (HP) inget undantag.

- Utredningen visar på näringslivets (lokala, regionala och nationella) behov av den kompetens HP är med och skapar.
- Utredningen påvisar även näringslivets och HP-lärarnas vilja att gemensamt utveckla och profilera/marknadsföra HP och Slottegymnasiet.
- Handels- och tjänsteföretagen utgör en stor andel av Ljusdals arbetsmarknad.
- Handels- och tjänsteföretagen har behov av personal idag och att behovet kommer att finnas på sikt och öka, såväl lokalt, regionalt och nationellt.
- Handels- och tjänsteföretagens kompetensbehov matchas och kompletteras av HP:s program mål.
- Att HP är det program som går att profilera, avseende försäljning, service och administration, men även turism (genom samverkan med annan kommun eller på egen hand).
- Företagen satsar mycket resurser på skolan avseende samverkan.
- En slutsats man kan dra av genomförd elevenkät är att eleverna söker HP för att man önskar en tydlig utgång till arbetslivet direkt efter studier samt att eleverna uppskattar kopplingen till näringslivet under studietiden.
- En tydlig säljande profil behövs av Slottegymnasiet och HP. Handels- och tjänsteföretagen vill delta i denna utvecklings- och marknadsföringsprocess.
- En möjlig utvecklingslinje att diskutera vidare är utvidgat arbetsplatsförlagt lärande (APL). Innehållsfrågor i HP bör däremot utvecklas efter beslut om fortsatt satsning från skolans sida. Men en framgångsrik satsning på utveckling av ett nytt HP som attraherar både lokalt och nationellt förutsätter att man kompletterar skolverkets nya kursplaner med ett förnyat pedagogiskt arbetssätt. Paketerar man detta sedan på ett bra sätt tror utredningsgruppen att man har ett vinnande koncept.
- Ett beslut att lägga ner programmet kan medföra kostnader om HP-elever väljer annan ort, fasta kostnader kvarstår, att nuvarande samverkan med företagen upphör/stoppas upp och att lärarkompetens inom ämnesinriktningar kring service och sälj riskerar att utarmas.

Förslag

Utredningsgruppen föreslår att skolan avsätter nödvändiga resurser för att utveckla och marknadsföra HP tillsammans med det lokala näringslivet.

Starta arbetet med att utveckla Slottegymnasiet nu. Låt det "nya HP" vara en start för detta övergripande arbete, där nytt pedagogiskt arbetssätt går hand i hand med en utvecklad samverkan med det lokala näringslivet. För att utveckla HP och hitta formerna för ett nytt säljande format måste BUN investera nödvändiga resurser.

2 Uppdrag och metod

2.1 Uppdrag

Se bilaga 1.

Avgränsning av uppdraget

Utredningsgruppen anser sig inte kunna ta fram konkreta alternativa utbildningslösningar för HP i Ljusdal i detta skede. Det vore att föregå den utvecklingsprocess som måste initieras och startas av skolledningen och utvecklas genom samverkan mellan skola och näringsliv på ledningsnivå.

Dessutom pågår en kompletterande utredning på uppdrag av NärLjus genom projektet Clara Vallis och skolan, genom Pär Frohm, som görs av företaget Selldorado. Den kommer bl.a. att titta på olika utbildningsförslag utifrån tjänsteföretagen i Ljusdals kompetensbehov.

2.2 Metod

Skolledningen gav, 2006-05-31, HP-lärare Birgit Larsson uppdraget att genomföra denna utredning, sjukdom gör att HP-lärare Christina Sognfors ersätter Birgit Larsson.

En utredningsgrupp bildades som förutom Birgit Larsson/Christina Sognfors består av:

- Hans Robertsson, företagare och ordförande i Svensk Handel i Ljusdal
- Christer Jönsson, företagare och styrelseledamot Information Brokers
- Christina Hellspong, företagare och Svensk Handel i Ljusdal
- Leif Rydman, NärLjus och samordnare Information Brokers

Samtliga medlemmar i utredningsgruppen har erfarenhet av samarbetet mellan HP och Handels- och tjänsteföretagen. Leif Rydman och Christina Hellspong är med i HP:s programråd.

Utredningsgruppen har genomfört ett antal arbetsmöten. Utgångspunkten från företagsrepresentanterna har varit deras specifika behov och inställning till samverkan med HP och Slottegymnasiet. Dessa frågor har även diskuterats på Information Brokers och Företagarnas styrelsemöten.

Information har främst inhämtats via Internet, t.ex. Skolverket och andra skolors hemsidor. Även AF i Ljusdal har kontaktats för att besvara några frågor. En elevenkät har också genomförts. Den riktades till alla HP-elever läsåret 2005/2006.

3 Bakgrund och nuläge

Se bilaga 2 för en utförlig nulägesbeskrivning för HP.

- Få sökande ⇒ Ingen åk 1 under 2006/2007
- Samverkan ⇒ Handels- och Tjänsteföretag i Ljusdal avseende APU. Branscher som sysselsätter mer än 1 000 personer.
- Unikt samarbete ⇒ med Information Brokers (IB) i kursen Telefonförsäljning (se bilaga 3). IB fortsätter medverka i kurs. Stöttar vid Gymnasiemässan. Gemensam information till åk 9 diskuteras.
- Oro finns hos det lokala näringslivet avseende framtida kompetensförsörjning (se bilaga 4 och 5).
- Utredning beställs 2006-05-31 ⇒ Utredningsgrupp har sitt första möte 2006-06-15 ⇒ sjukdom gör att Christina Sognfors ersätter Birgit Larsson 2006-08-14.

4 Företagens behov

Inlagor från Svensk Handel och Information Brokers (bilaga 4 och 5) visar branschens behov samt viljan att samverka med HP och Slottegymnasiet för att bibehålla och utveckla HP.

Arbetsförmedlingens svar (bilaga 6) på utredningsgruppens frågor visar att handels- och tjänsteföretagens kompetensbehov, både lokalt, regionalt och nationellt, mycket väl överensstämmer med HP:s program mål (bilaga 7). På det lokala planet sysselsätts drygt 1 000 personer i denna bransch och behovet av personal med rätt kompetens förväntas öka. IB:s och Handels inlagor visar att HP är en faktor som har betydelse för företagets framtida kompetensförsörjning.

Kopplingen mellan handels- och tjänsteföretagens behov och HP:s innehåll syns tydligt. Denna tydliga koppling finns inte till något annat program på Slottegymnasiet.

5 Framtida inriktning av HP

5.1 Lärande i arbete (LIA) och lärlingsutbildning

Från 1 juli, 2007 införs en gymnasial lärlingsutbildning som valbart alternativ på gymnasiet.

Utredningsgruppens granskning av det material som finns kring LIA och lärlingsutbildning har lett fram till tveksamhet till yrkesutbildning i denna form inom HP.

- Dels exemplet om LIA och HP som framkom i utredningsarbetet var ett misslyckande, då det inte blev någon fortsättning alls efter projektet/försöket.
- Dels eftersom tjänste- och handelsföretagen främst är småföretag, vilket försvårar det helhetsperspektiv med de särskilda krav på arbetsplatserna som ingår i upplägget för lärlingsutbildning.

För att komma vidare i denna fråga krävs mer information och diskussioner mellan skola och näringsliv för att kunna hitta fungerande former.

5.2 Arbetsplatsförlagt lärande (APL)

Det finns anledning att se över Arbetsplatsförlagt lärande (APL). En öppning finns att diskutera, förlängd APL till 20 veckor mot dagens 15 veckor APU. Men då måste upplägg och innehåll diskuteras mellan skola och företag, exempelvis handledarutbildning.

5.3 Inriktningar i Gymnasieskola 2007

I framtidens HP kommer det att finnas tre inriktningar enligt Skolverket: Handel och service, Administrativ service samt Turism och resor.

Handel och service samt Administrativ service

Handels- och tjänsteföretagens behov kan relateras till inriktningarna Handel och service och Administrativ service.

Det "nya HP" måste kunna locka elever från såväl den egna kommunen som utifrån. En säljande profil med en tydlig utgång till arbetsmarknaden tillsammans med ett utvecklat pedagogiskt arbetssätt kan vara en framkomlig väg.

Kompletterar man ett utvecklat innehåll med en mer säljande förpackning, så har man ett framgångskoncept. HP ska präglas av ett ständigt förbättringsarbete.

Turism och resor

HP i Ljusdal har inte denna inriktning idag. Men möjlighet finns att skapa en sådan inriktning genom HP, antingen genom samverkan med andra kommuner i närområdet eller på egen hand.

Det finns andra program med möjlighet till viss turisminriktning, men den tydligaste möjligheten är HP.

6 Eleverna och HP – Behov av marknadsföring nu!

Utredningsgruppen är enig om att en tydlig säljande profil av HP/Slottegymnasiet är nödvändig för att kunna attrahera nya elever. Rätt marknadsföring lockar inte bara kommunens egna ungdomar, utan även ungdomar utifrån att söka.

På kort sikt är det viktigt att BUN frigör resurser till Slottegymnasiet för att HP ska kunna nå målet med minst 12 nya elever nästa läsår, 2007/2008. Handels- och tjänsteföretagens har i utredningen visat sin vilja att medverka till detta.

En tänkbar väg som NärLjus och tjänsteföretagen diskuterar är att erbjuda studiebesök för elever i åk 9 i Ljusdals kommun och marknadsföra tjänsteföretagen som en framtida arbetsgivare. I detta sammanhang ska man även informera om nuvarande samverkan mellan HP och handels- och tjänsteföretagen i Ljusdal samt det unika samarbetet mellan HP och IB avseende kursen telefonförsäljning.

Utredningsgruppen hänvisar här till citat ur Pressmeddelande (bilaga 8) 24 augusti, 2006 Utbildnings- och kulturdepartementet: Stärkt studie- och yrkesvägledning.

– Min ambition är att alla niondeklassare redan inför nästa gymnasieval ska få en konkret information om möjligheten att få jobb efter skolan, uppdelat på varje gymnasieprogram, säger skolministern.

Syftet är att öka elevernas kunskaper om arbetsmarknaden inför deras gymnasieval till gymnasieskolan.

7 Elevenkät

Enkäten gick ut till alla HP-elever läsåret 2005/2006, se bilaga 9. Svarefrekvensen var 70 %.

- En första slutsats är att eleverna på HP har sökt dit för att ha en tydlig utgång till arbetslivet direkt efter avslutade gymnasiestudier; - Att få ett arbete efter sina studier är primärt.
- En andra slutsats är att eleverna uppskattar möjligheten till vidarestudier på högskola; - "Först arbeta några år, sedan studera vidare".
- En tredje slutsats är att eleverna uppskattar kopplingen till näringslivet under sin studietid. Särskilt uppmärksammas Övningsföretaget och kursen Telefonförsäljning, här samarbetar HP med Handeln och IB.

8 Handels- och tjänsteföretagen satsar resurser på HP

Redan idag satsar handels- och tjänsteföretagen mycket resurser på samverkan med HP. Den viljeyttring som återfinns i bilagorna är inte bara ord.

Något vi vill illustrera med detta räkneexempel:

Räkneexempel

– antag 12 elever per 3 årskullar = 36 elever

APL (15 v)

– innebär handledning inför, under och efter för handledare och elev
5 h handledning/vecka * 5 veckor/läsår * 36 elever = **900 h**

Möten **75 h**

– planeringsmöten, samverkan med IB

Lektionstillfällen **50 h**

– inkl förberedelser

Gymnasiemässa **20 h**

Studiebesök **100 h**

(- Alla 9:or, möjlig aktivitet, tjänsteföretagen) **(+100 h)**

Programråd **10 h**

Denna utredning **50 h**

1 205 – 1 305 h

Kostnad 300 kr/h ⇒ intervallet på **Handels- och tjänsteföretagens insats är 361 500 – 391 500 kr/läsår**

9 Konsekvenser om HP läggs ned

- Kostnader uppstår om kommunens ungdomar väljer att studera på annan ort. Fasta kostnader som lokalkostnad finns kvar.
- HP är ett billigt program jämfört med övriga program på Slottegymnasiet. Detta innebär att en ökad kostnad uppstår om en presumtiv HP-elev väljer ett annat dyrare program.
- Kompetens inom HP:s ämnesområden i lärarkåren riskerar att utarmas.
- En fungerande kanal för Handels- och tjänsteföretagens kompetensförsörjning försvinner.
- Ett upparbetat samarbete med handels- och tjänsteföretagen försvinner utan att det finns någon alternativt och motsvarande samarbete att erbjuda från Slottegymnasiets sida.

Christina Sognfors
Utredare
Lärare HP

Leif Rydman
Närlljus
Information Brokers

Christer Jönsson
Företagare
Marknadsdata Information AB
Information Brokers

Christina Hellspong
Företagare
Svensk Handel

Hans Robertsson
Företagare
Svensk Handel, ordförande
Företagarna, styrelseledamot

Bilagor

1. Uppdragsbeskrivning
2. Nuläge – HP
3. Artiklar från LJP 2005 med koppling till samarbetet med IB
4. Svensk Handels inlaga
5. Information Brokers inlaga
6. Arbetsförmedlingens svar på utredningsgruppens frågor
7. HP program mål
8. Pressmeddelande 24 augusti, 2006 Utbildnings- och kulturdepartementet
9. Elevenkät